

Titel: Syv Saligheder under Syvende CHRISTIANS Regiering [...] udledede af den anordnede Høymesse-Text paa den Allernaadigst anbefalede Takke- og Bede-fest den 1. December 1773. [...] holden for Hiardemaal-Meenighed i Thye under Aalborg Stift [...].

Citation: "Syv Saligheder under Syvende CHRISTIANS Regiering [...] udledede af den anordnede Høymesse-Text paa den Allernaadigst anbefalede Takke- og Bede-fest den 1. December 1773. [...] holden for Hiardemaal-Meenighed i Thye under Aalborg Stift [...].", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 21*, J. P. Holtsberg, Aalborg, 1774, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_021-shoot-workid2_021_010.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 21

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Syv Saligheder

under

Syvende CHRISTIANS Regiering

tildeels oplevede i den forbigangne, tildeels forventende i den tilkommende, Tid, udledede af den Kongelig anordnede

Høymesse-Text

paa

den Allernaadigst anbefalede

Takke- og Bede-Fest

den 1. Decembr. 1773,

hvorover en fuldstændig Tale blev holden for Hiardemaal-Meenighed i Thye under Aalborg Stift, hvoraf dog ikkun

et Udtog,

for at spare Omkostninger, herved meddeles efter nogles Forlangende af

Ferdinand Ulrich Friderich Treu,

Sognepræst for bemeldte Meenighed.

Aalborg, 1774.

trykt udi det Kongel. privilegerede Bogtrykkerie ved Joh. P. Holtzberg.

2

Høymesse-Texten.

Psalm. 85. v. 10, 11, 12, 13, 14.

Sandelig, hans Frelse er nær hos dem, som ham frygte; at Ære maae boe i vort Land. Miskundhed og Sandhed skal møde Hverandre; Retfærdighed og Fred skal kysse hverandre. Sandhed skal opvoxte af Jorden; og Retfærdighed skal see ned af Himmelen. HERren skal ogsaa give det Gode; og vort Land skal give sin Grøde. Retfærdighed skal han lade gaee frem for sit Ansigt; og skal sætte dens Trin paa Veyen.

3

Indgang.

2. Cor. 1. v. 10.

Hvilken (den Almægtige v. 9.) friede os fra saa stor en Døds Fare, og frier endnu; til hvilken vi have Haab, at han og fremdeles skal frie os. Ordene, som tale baade om den forbigangne, nærværende, og tilkommende Tid, give i sær: Et got Haab for Fremtiden, hvilket og den foreskrevne Text giver: Sandelig HERrens Frelst er nær — — til Enden.

Hoved-Lærdom:

Syv Saligheder under 7. Christians Regiering. I Første Deel opregnede af Texten.

I Anden Deel henegnede paa Festen.

Psalmen, hvoraf Texten er tagen, tilskrives, som flere saadanne, i Overskriften Corah-Børn; Dog er det ey derfor sagt, at disse ere Forfattere deraf, men troeligere, at den er dem, som Helligdommens Sangere, overlevered til at afsiunges. Os ligemeget, baade ved hvad Haand den er skreven, og paa hvad Instrumenter den

4

er udblæst, naar den ikkun af GUDs Aand er indblæst, som vi aldrig paatvivle. Imidlertid synes dog David at være rette Forfatter heraf. Herpaa komme vi til

Første Deel.

Hvori vi kortelig ville opregne de Syv Saligheder i følgende Orden:

Den Første Salighed ligger da i Ordet Frelse— en Guddommelig— Hans — en vis — Sandelig— en særdeles, som det synes, for GUDs Folk allene — Sandelig hans Frelse er nær hos dem, ham frygte, (en Frelse, dog almindelig for den ganske Verden. Tit. 2, 11.) 5. Mos. B. 33, 29. Du er frelst — egentlig: Du frelses endnu, du, som er frelst, skal frelses herefter. Ligeledes er og Begyndelsen af Texten at forstaae. HERrens Frelse har været, er endnu nær, og kan herefter forventes, men under Betingelse af en sand og bestandig Guds frygt. Derfor vises os i

Den Anden Salighed, Øyemærket af GUDs Frelse, nemlig: GUDs Ære, eller Religionens Høyagtelse — at Ære maae boe i vort Land. Ære eller Herlighed, hvorved forstaaes Kirkens blomstrende Tilstand i Særdeleshed. Sach. 2, 9. Jeg vil være til Ære midt i den, siger HERren.—Det Folk, hos hvilket Religionen er i Ære, vil den Ærens GUD igien ære, mætte her med Ære, og sætte omsider til Ære, Psalm. 91, 15. Men Religionens Foragtere skal ringe agtes, 1. Sam. 2, 30. Urimeligt alsa, Herodes kan længe blive i sin Ære, efterdi han ikke vil give GUD Ære. Derpaa samler GUDs Aand Trende Par, som ikke maae adskilles, af hvilke det Første Par udgjør Den Tredie Salighed. Det Venne-Par, nemlig Miskundhed og Sandhed, eller Naade og Trofasthed, NB. tvende Egenskaber, der i sær i Christo have mødt hverandre, og fremskinne klarest i Forløsningen

5

Verk, hvorfor de og parres: Joh. 1, 17. Naaden og Sandheden er bleven ved JESum Christum. David glemmer vist ikke at anprise alle GUDs Fuldkommenheder, men mærkeligt, han gjør dog meest i sine Psalmer af disse 2de, Miskundhed og Sandhed, i sær af den første: Psalm. 59, 18. O GUD! hvor dyrebar er din Miskundhed. Psalm. 63, 4. Din Miskundhed er bedre end Livet. Den 136. Davids Psalme fortiener i sær en Anmærkning; thi, som Psalmen bestaaer af 26 Vers, saa sluttes hvert Vers med det Omqvæde: HERrens Miskundhed varer evindeligt. Miskundhed parres med Sandhed, eller GUDs Trofasthed i sær i sine Naade-Løfter. Psalm. 146, 6. Ingen af GUDs Egenskaber kaldes fast meere i Tvivl paa Nødens Dag, ingen bekræftes heller Høyere i Skriften: Es. 54, 10. Før skal Biergene vige, før min Miskundhed.

Den Fierde Salighed indeholdes i det Ægte-Par, Retfærdighed og Fred. Den, ved JESum forhvervede, Retfærdighed i Troen tilegnet, hvoraf flyder Fred med GUD, Rom. 5, 1. og deraf igien legemlig Fred (den ædle Gave af GUD, det uvurderlige Clenodie, som aldrig ret skiønnes paa, før det savnes) Kriig fortærer — Fred ernærer. — Hvilket fælt Syn i Krigstider, at see Mennesker slagtede, som Fæet, og Menneske-Blod udøst, som Vandet udøses paa Jorden; Es. 1, 7. Joel. 1, 10, 11. Seer Fredens ædle Frugter 1. Kong. 4, 25. 5. Mos. B. 28. Ak! yndige Par i Texten! o! en Deel af GUDs Børns Himmel her paa Jorden, efter Pauli Beskrivelse. Rom. 14, 17. Det sidste par i Texten peger paa

Den Femte Salighed, nemlig 1) Sandhed, det er Retsindighed, Retskaffenhed og Oprigtighed i alt sit Forhold, og 2) Retfærdighed, som paa dette Sted vel betyder Ret og Billighed.

6

Sandhed skal opvoxer af Jorden v. 12. det er: Retsindighed skal kiendelig mærkes i alle Stænder. Som Sæden ligesom af sig selv opvoxer, fremspirer og bærer Frugt paa Jorden. Marc. 4, 28. Med faa Ord: Retskafne, duelige og dydige Folk skal udmærkes, paaskiønnes, belønnes og ophøyes. Altsaa Jethros Raad til Moses iverksættes udi Udgang. B: 18, 21. — Dygtige og Gudfrygtige Personer udsees af alt Folket. Retfærdighed skal gaae frem v. 14. for Hans Ansigt (NB. hans, som saae ned af Himmelen til Jorden, HERren vor Retfærdighed nemlig) For hans Skyld skal Billighed og Ret have Fremgang i Urettens Land, og den Klage følgelig ey høres: Retten haver ingen Gænge. Es. 59, 14, 15. — Der er ingen Ret — Nu byder Rummet, at Talen maae forkortes; thi nærme vi os til

Den Siete Salighed — HERren skal ogsaa give det Gode, fornemmelig al aandelig Velsignelse i de himmelske

gode Ting i Christo. Ephes. 1, 3. Og endelig som

Den Syvende Salighed, blandt de timelige gode Ting ogsaa. Jordens riige Afgrøde — Vort Land skal give sin Grøde—følgelig Spaadommen opfyldes Joel. 2, 24. Loerne skal være fulde med Korn.

I anden Deel.

Ville vi henegne de opregnede Saligheder paa Festen, og i denne Henegnelse gaae Texten udi mueligste Korthed igiennem, og sætte vi da iblandt de oplevede Saligheder under Syvende Christians Regiering.

HERrens mægtige Frelse over Kongen og Landet allerøverst. HERrens Frelse staaer og øverst i Texten. (Derfor er til sin Tid takket.) Vi ville da ikkun, efter Festens egentlige Øyemærke, ihukomme i Dag til vor GUDs Priis, denne dobbelte HERrens Frelse, deels for en Deel af Kongens Undersaatter fra en, dem i for-

7

rige Vinter truende, Døds Fare, formedelst Hungers Nød i Norge, deels for næsten heele Danmark, fra en saa almindelig gængse, som ødelæggende, Landeplage, den Pest iblandt Qvæget. Forbyde GUD! Morder-Engelen skulde nogensinde her hos os anrette saadanne Ødelæggelser enten blandt Mennesker eller Qvæg! Ney, vor Frelses GUD! frels i Naade dette Zoar (vort kiære Thy og Gosen-Land) som hidindtil, saa og herefter fra disse og alle andre Landeplager.

Derpaa gaae vi videre, i Følge Textens Anviisning, at prise GUD paa denne Dag, som for Tvilling-Rigers Frelse, saa og for den, nu hos os 53 Aar gamle Fred, synderlig for disse den gyldene Freds velsignede Frugter, som Texten ommælder: nemlig v. 13, 1) Da HERren

har i afvigte Maanedes 16. givet Kongen det Gode (kroned vor kronede Christians Høypriselige Bestræbelser med et forønsket velsignet Udfald til Monarkens store Glæde, og Rigernes des større Tryghed) saa det vel maae hedde: at HERren har kroned dette Aar med sit Gode.— NB. i Betragtning af det Kielske.

2) Vort Land har og i afvigte Aar givet sin Grøde (saadan Overflødighed af al Slags Sæd, og fast overalt, som ikke i mange Aar) saa vi og i denne Henseende kan, som nyelig forhen, laane Ord af Psalm. 65, 12. 14. Dalene vare skiulte med Korn! O! give GUD, 7 feede Aar maatte afløse de forrige magre.

Under dette afbrudte Ønske henventes Tankerne til de forventede Lyksaligheder under Syvende Christians Regiering, blandt hvilke

Ære bør billigen her have Fortrinet; GUDs Ære foralting; thi boer den i vort Land, saa har baade Landets Fader og Landets Børn deraf Ære og Fordel. Paa de fleeste af vore Høylovlige Konger af den Oldenborgske Stamme er mærkelig opfyldt 1. Sam. 2, 30. Dem,

8

som ære mig, vil jeg ære.—Som de have æret GUD, saa har GUD igien kiendelig æret dem. Nogle af dem have i sær befordret Christi Ære i deres Riger (endog vor regierende Christian nyelig) GUD har og igien værdiget dem besynderlige Venskabs Prøver, synderlig Christian den 3. og 4. formedelst særdeles Aabenbarelses, og de fleeste af Christianerne, formedelst underlig Frelse af betydelige Farer; i sær disse 3de Monarker, nemlig de 2de Høysalige Konger: Christian den 4. og 5. (den Første til Lands, den Anden til Vands) og vor endnu, gid længe! levende, allernaadigste Konge Christian den 7. Under disse Christelige Christianers og fredriige Friderichers Høystpriselige Regimente har Christi Ord boet rigelig i disse Riger og Lande, Religionen for det meste været i Ære; GUDs Kirke i sær blomstred til en almindelig Velstand for Landets Børn i alle Stænder. Men, hvor ville saa knapt et Rum rumme det alt?

Mig synes, at de Trende Lyksaligheder, der end staae tilbage i Afhandlingen, ligge alle i det eene Ord: Ære; thi det øvrige af Texten kan i Korthed henføres til disse Trende Puncter: Kirkens, Kongens og Landets Ære.

1) Det er Kirkens Ære, at det Venne-Par, Miskundhed og Sandhed møde Hverandre, som oprigtige Venner, heller end gjerne gaae hverandre i Møde som paa Halvvejen.—

2) Kongens Ære, at det Ægte Par, Retfærdighed og Fred under hans milde Regiering kysse hverandre med et helligt Kys. —

3) Landets Ære, at det sidste Par i Texten: Sandhed eller Troefasthed, og Retfærdighed eller Billighed række, som to hulde Brødre, hinanden Samfunds høyre Hænder. Gal. 2, 9. Philip. 4, 8. Psalm. 144, 15. Saligt det Land, hvor der saa gaaer! Ja! sandelig det Land kan man spaae den beste Velstand, hvor GUDs

9

Ære boer, hvor Ærlighed er ligesom boesat i Landet; thi der frygtes GUD, der æres Kongen, og altsaa gaaer

det der vel til!

Anvendelse.

Om vort Land maae vi laane Ordene 5. Mos. B. 11, 12. og sige vor Lovs GUD til Ære paa denne Lov-Dag (som afvigte Søndag, ved Kirke-Aarets Begyndelse, da, efter vor Store Christians Christelige Ordre, opmuntredes til denne Bede- og Takke-Festes høytidelige Helligholdelse.)

Dette er et Land, som HERren din GUD har nøye Agt paa, HERrens din GUDs Øyne see stedse derpaa fra Aarets Begyndelse, og indtil Aarets Ende.

Til Slutning rinder mig i Tanke det Træe, hvorom mældes mod Bibelens Slutning Aabenb. B. 22, 2. Hvorved anmerkes dette Mærkelige: at det nemlig har 12 Slags Frugter, og gav sin Frugt efter enhver Maaned.

I Anledning heraf bør jeg vel minde mine Tilhørere om den Første Maaned i Aaret 1772. dens velsignede Frugt, hvoraf vi siden har høstet næsten en nye Frugt til hver en Maaned. Og, hvor forbundne ere vi ikke? baade I og jeg, Dyrekøbte! førend vi skilles ad i Dag, at bære GUD paa den Første Dag i denne sidste Maaned af dette Aar, en Frugt af de Læber, som bekiende hans Navn, et ved Christum behageligt Lov-Offer: Ebr. 13, 15. laant af Psalm. 72, 18. 19. — Lovet være den HERre GUD, Israels GUD! og lovet være hans Æres Navn ævindeligt.

Til Slutning velsigne vi Kongen med Ønsket udi Psalm. 61, 7. 8. HERre læg Dage til Kongens Dage, at Syvende Christian maae opnaae Fierde Christians Alder! Bereed Miskundhed og Sandhed, at de maae

10

bevare ham! ja! lad Oprigtighed bevare mig, og enhver af Kongens Undersaatter! Psalm. 25, 21. Vort kronede Syv-Tall Monarken GUD krone Med Syv Gange Salighed, Lykke og Held,

Sand Guds frygt og Ære omstraale hans Throne,

Hans Hensigter fremmes til Rigernes Vel!

I Kirken GUDs Naade og Sandhed forkyndes, I Landet Retsindighed agtes og yndes; Retfærdighed Domstoelen pryde,

Og Fred med dens Frugter vi nyde!

Velsigne det Thye, og den Hiardemaal Bye, Hvor du, O! GUD! under din Tienere Lye; Hør alle de Bønner, her offres i Dag For Rigernes Fader og Rigernes Sag. Jeg lægger hver Siel i mit Sogn i din Favn; Nu Amen i JEsu velsignede Navn.

Allersidst forelæstes

den anordnede Bøn.